

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

תוכן

- א. פרה זו תחת פרה של הקדש ... הקדשו פדוי ויד הקדש על העליונה פרה זו בחמש סלעים תחת פרה של הקדש ... הקדשו פדוי על הקדש ראשון מוסיף חומש על הקדש שני אין מוסיף חומש.....2
- ב. והטענה שתי כסף וההודאה שוה פרוטה.....2
- ג. והאשה מתקדשת בשוה פרוטה.....3
- ד. והנהנה בשוה פרוטה מן ההקדש מעל.....4
- ה. והמוצא שוה פרוטה חייב להכריז.....5
- ו. והגוזל את חברו שוה פרוטה ונשבע לו יוליכנו אחריו אפילו למדי.....5
- ז. אין אונאה לפרוטות.....7
- ח. וישיבת הדיינין בפרוטה.....8
- ט. המוצא אבידה שוה פרוטה חייב להכריז ואף על גב דזל.....8
- י. מעשר בפרוטה ... חומש מעשר בפרוטה.....9
- יא. לרבות פחות משוה פרוטה להישבון לקדש.....10
- יב. אם הוזקקו בית דין לשוה פרוטה גומרין אפילו לפחות משוה פרוטה תחילת הדין בעינן פרוטה גמר הדין לא בעינן פרוטה.....11
- יג. חמשה חומשין הן אלו הן האוכל תרומה.....11
- יד. ותרומת מעשר ותרומת מעשר של דמאי והחלה והבכורים מוסיף חומש.....12
- טו. והפודה נטע רבעי ומעשר שני שלו מוסיף חומש.....12
- טז. הפודה את הקדשו מוסיף חומש.....13
- יז. הנהנה שוה פרוטה מן ההקדש מוסיף חומש.....13
- יח. והגוזל את חברו שוה פרוטה ונשבע לו מוסיף חומש.....15
- יט. המביא גט ממדינת הים נתנו לה ולא אמר לה בפני נכתב ובפני נחתם ... יטלנו ממנה ויחזור ויתננו לה בפני שנים ויאמר לה בפני נכתב ובפני נחתם.....16
- כ. מחללין אותו כסף על כסף נחושת על כסף על נחושת ונחושת על הפירות ... יעלו פירות ויאכלו בירושלים.....17
- כא. סלע של מעשר שני ושל חולין שנתערבו מביא בסלע מעות ואומר כל מקום שישנה סלע של מעשר שני מחוללת על מעות הללו ובורר את היפה שבהן ומחללו עליה.....17

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

דף נה.

א. פרה זו תחת פרה של הקדש ... הקדשו פדוי ויד הקדש על העליונה פרה זו בחמש סלעים תחת פרה של הקדש ... הקדשו פדוי על הקדש ראשון מוסיף חומש על הקדש שני אין מוסיף חומש

אין פודין את ההקדש אכסרה כלומר ללא שומא והערכה, אלא בחקירת דמים, ואם פרה יד הקדש על העליונה.

כיצד פרה זו תחת פרה זו של הקדש, טלית זו תחת טלית זו של הקדש הקדשו פדוי ויד הקדש על העליונה, אם היתה השניה יפה מן הראשונה ביותר לוקחין אותה הגזברין ושותקין, ואם אינה יפה משלם את הדמים ומוסיף חומש.

אבל אם אמר טלית זו בעשר סלעים תחת טלית של הקדש ופרה זו בעשר סלעים תחת פרה זו של הקדש, אפילו היתה של הקדש שזה חמש ושלו עשר הרי זו מוסיף חומש ונותן שתי סלעים ומחצה שהרי בדמים קצובים פדה ושניה אינה טעונה חומש.

ב. והטענה שתי כסף וההודאה שוה פרוטה

כתיב בפרשת¹ מודה במקצת (שמות כב פסוק ו) **כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ כֶּסֶף או כְּלִים לְשֹׁמֵר וְגו', והאי כסף פירושו לפחות ממעה כסף², לפיכך אמרו חז"ל שאין כסף זה פחות ממעה, ומדהוקש כסף זה לכלים דכתיב כסף או כלים,**

¹ שו"ע ונו"כ חו"מ פח א

² שאי אתה מוצא כסף מוזכר בתורה פחות ממעה שהוא גרה כדמתרגמינן [שם ל, יג] עשרים גרה עשרים מעין, לבוש שם. ברמב"ם (פ"ג מטו"ג ה"ב) משמע כפי מה שכתב המ"מ דהכל מדבריהם ואסמכוהו אקרא, אורים א.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

אמרו חז"ל שהוא דומיא דכלים מה כלים שנים דמיעוט רבים שנים אף כסף האמור כאן ר"ל שנים, ונאמר (שם פסוק ה) **אֲשֶׁר יֹאמַר פִּי הוּא זֶה וּמִשְׁמַע כִּי הוּא זֶה** שיודה בדבר מה שיאמר עליו זה הוא שנתת לי, ועל כרחך הוא לפחות דבר ששוה פרוטה³, ואז (שם פסוק י) **שִׁבְעַת ה' תִּהְיֶה בֵּין שְׁנֵיהֶם**.

לפיכך אמרו חז"ל שאין מודה מקצת הטענה חייב ליטבע עד שיודה לפחות בפרוטה ותהיה הכפירה לפחות שני מעין כסף, שאינו חייב שבועה מן התורה עד שיתבענו שני מעין ופרוטה והוא מודה בפרוטה וכופר בשני מעין, אבל אם תבעו שני מעין ופרוטה והוא מודה לו בשתי פרוטות, כיון שאין הכפירה שני מעין, פטור משבועה, וכן אם הודה בחצי פרוטה לא מיקרי כי הוא זה ופטור משבועה אף על פי שהכפירה היא שני מעין, כיון שאין בהודאה פרוטה.

ג. והאשה מתקדשת בשוה פרוטה

כבר התבאר במסכת קידושין דף ב. ודרף ז: שהאשה מתקדשת בכסף⁴ כיצד⁵, נותן לה בפני שנים פרוטה⁶ או שוה פרוטה⁷, הן כסף הן כל דבר. ואומר הרי את מקודשת לי בזה.

³ דפחות מפרוטה קיימא לן הלכה למשה מסיני דמן התורה לא נחשב לכלום, ואינו נופל לומר עליו כי הוא זה שהרי אינו כלום

⁴ כתב הרמב"ם רה"א כסף הוא מד"ם וכתב המגיד ובכסף משנה מדאורייתא הוא אלא כל דבר שאינו מפורש בתורה נקרא ד"ם אבל דינו כדין התורה. כ"ש שם ד

⁵ שו"ע ונו"כ אבהע"ז כו א

⁶ ע' סמ"ע סי' פ"ח ס"ב מפקפק לומר דבזמנינו זה דאין יכולים לקנות בפרוטה כ"א מעט מזער מן הדין היה לנו לומר דאין אשה מתקדשת בפרוטה. באר היטב שם ב וד"מ שם כג

⁷ בב"ש שם ב כתבו תו' ריש קידושין דילפינן מעבד עברי דשוה כסף ככסף וכתב בהדושי הרב מוהר"ר יוסף מטראני אם התנה ע"מ שאתן כך זה ונתן שוה כסף בעל כרחא לא הוי נתינה הואיל שנתן שוה כסף ובעל כרחא. ועיי"ש שהאריך לפלפל בדבר וע' בס' המקנה בק"א מ"ש בזה וסיים שם לכך נראה דבכל ענין הוי ספק מקודשת ע"ש ועי' בספר אבני מלואים סק"ד מ"ש בזה. וע' עוד בספר יד המלך פ"ג מהל' אישות הלכה א' מענין זה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

ונוהגין לקדש בטבעת, ויש להם טעם בתיקוני הזוהר⁸, וכך מנהגינו, קורא⁹ לב' עדים ומראה להם טבעת קידושין, אם הוא שוה פרוטה ואמר להם הרב ראו זה הטבעת שוה פרוטה ואומרים הן.

קבלו חכמים שאין מקדשין אשה בפחות משוה פרוטה¹⁰, ואולם אם קדשה בחפץ סתם, אין צריכין לשום אותו תחלה אם הוא שוה פרוטה אם לא, אלא אם רואין ששוה פרוטה אחר שקידש בו מקודשת, שמן הסתם גם היא סמכה דעתה מתחלה שאין בו פחות משוה פרוטה ומקניא נפשה בשעת הקידושין.

ולא עוד אלא אפילו אם אמר לה התקדשי לי בחפץ זה¹¹, בשוה חמשים וזו ונטלה, ולא שמו אותו תחלה, אם נמצא אחר כך ששוה חמשים וזו אמרינן דסמכה דעתה מתחלה ומקודשת משעת נתינה¹². אולם אם לא נמצא ששוה חמשים וזו אינה מקודשת, שהרי לא נתרצית זו להתקדש בפחות מחמשים וזו שאמר¹³.

ד. והנהנה בשוה פרוטה מן ההקדש מעל

אסור להדיוט¹⁴ ליהנות מקדשי השם, בין מדברים הקרבין על גבי המזבח, בין מקדשי בדק הבית, וכל הנהנה בשוה פרוטה¹⁵ מקדשי השם מעל.

⁸ רמ"א שם

⁹ באר היטב שם א מדרשות מהרי"ל

¹⁰ שו"ע ונו"כ שם א

¹¹ ששומתו ידוע קצת ואין רגילות לטעות בו כל כך כגון מלבושים וכיוצא בהן. כמו שיבואר להלן דף ט"ז בעזה"ה.

¹² ח"מ שם א

¹³ לבוש שם. כ' בס' קה"י וז"ל מדלא חילקו הפוסקים משמע דאם אינו שוה נ' זו אפילו אם פחות משיעור אונאה אינה מקודשת כיון דאמר בנ' זו אמרי' דלא מקני' נפשי' בפחות מסך זה דבהקנאה דידה לא שייך מחילה אפי' בפחות משיעור אונאה כמו אם אמר במנה זה ונמצא חסר דינר דבטלין הקדושין. ואם נמצא שהחפץ שוה הרבה יותר כגון שאמר המקד' בשוה נ' זו ונמצא ששוה מאה נראה דהחפץ שלה וא"צ להחזיר הדמים דבזה שייך ג"כ לומר כדאמרי' בח"מ סימן רכ"ז ס"כ בחליפין שזה רוצה במחט יותר מבשריון ומבואר שם בסמ"ע דאפי' שמו אותו בתחלה ה"נ שייך לומר שזה רוצה באשה יותר מן החפץ עכ"ל ועיין בס' שע"מ פ"ד מה"א דין י"ט בענין אם נמצא אח"כ שאינו שוה נ' זו או אינה מקודשת כלל או מקודשת עכ"פ מספק שמה שוה במקום אחר ע"ש. פתחי תשובה שם ג

¹⁴ רמב"ם הלכות מעילה פרק א הלכה א

¹⁵ ועיין מל"מ שם הלכה ג כתב הכלל העולה ממה שכתבנו הוא דהאוכל מבשר העולה בין קודם זריקה בין לאחר זריקה וכן מחטאות הנשרפות וכן מאימורי קדשי קדשים או מאימורי קדשים קלים לאחר זריקה או מבשר קדשי קדשים קודם זריקה ויש באכילתן כזית ושוה אותו כזית פרוטה לוקה שתים אחת משום הלאו המיוחד בכל אחד ששיעורו בכזית ואחת משום הלאו של מעילה שהוא כולל לכל דבר שהוא חייב במעילה לוקה על המזיד ושיעורו בשוה פרוטה אבל אם אכל אחד מכל אלו והיה בו כזית ולא היה בו שוה פרוטה אינו לוקה כי אם על הלאו המיוחד בכל אחד מהם אבל אינו לוקה על הלאו של מעילה הכולל כיון שאין בו שוה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

ה. והמוצא שוה פרוטה חייב להכריז

אבידה שאין¹⁶ בה שוה פרוטה, אינו חייב בהשבתה¹⁷.

ו. והגזול את חברו שוה פרוטה ונשבע לו יוליכנו אחריו

אפילו למדי

כבר התבאר במסכת ב"ק דף קג. שאין הגנב¹⁸ והגזולן חייב להמציא הגניבה לבעלים¹⁹, אבל צריך להודיעו שהגניבה בידו²⁰, אולם י"א²¹ שהיב לצאת ידי שמים לרדוף אחריו, גם לאי היס.

פרוטה וכן אם היה בו שוה פרוטה ולא היה בו כזית אינו לוקח על הלאו הכולל של מעילה כי אם על הלאו הפרטי שמחייב אותו בכזית ובהבצר השנים דהיינו שאין בו כזית וגם אין בהנאתו שוה פרוטה אינו לוקח מכל וכל וכן אם נהנה ולא אכל אף שיש בהנאתו בכזית אינו לוקח על לאו הפרטי כי אם על הלאו הכולל אם היה בהנאתו שוה פרוטה.

¹⁶ שו"ע ונו"כ רסב א

¹⁷ במחנה אפרים הלכות גזילה סימן א נראה שסובר שבאבידה שאין בה שוה פרוטה, אף על פי שאינו חייב בהשבה, מ"מ כל זמן שלא נודע לבעלים ונתייאש, או דהוי מחילה ממילא כדין גזול פחות משהו פרוטה, אין המוצא זוכה בה, והרי היא עדיין כמונחת אמנם בשער משפט סימן ו סק"א פשיטא ליה שבאבידה פחות מש"פ זכה המוצא לגמרי והוי כשלו, עיין שם, וכן משמע בשו"ע הרב סעיף לו שכתב שאפילו יודע של מי היא רשאי ליטלה לעצמו, שלא אסרה תורה אלא גזל פחות משהו פרוטה שעושה איסור בלקיחתו, אבל באבידה שרשאי להגביהה, שוב אינו צריך להחזירה, עיין שם. ובאבן האזל פרק יא מה' גזול"א כתב בדעת הרמב"ם שאבידה פחות מש"פ דמיא לאבידה מדעת לשיטתו, שאין המוצא זוכה בה, אלא שאינו חייב בהשבה.

¹⁸ שו"ע ונו"כ שסז א

¹⁹ (והסמ"ע שם כתב הטעם משום תקנת השבים, והש"ך כתב שבגמרא מוכח שמדינא אינו צריך (עי' מנ"ח מצוה רל),

²⁰ רמ"א שם, וכתב הסמ"ע שמלשון הטור משמע שאפילו הנגזל במקום רחוק צריך לשלוח ולהודיעו, אלא שאינו חייב לטפל ולשלוח ולקבל אחריות הגזילה, ובדעת הרמב"ם כתב שא"צ לטרוח ולהודיעו, א"כ הוא במקום קרוב חייב להודיעו, אבל הש"ך כתב שלכו"ע אינו יוצא עד שיודיע לו (וכתב החזו"א ב"ק סימן כ סק"ח שאינו חייב להוציא הוצאות כדי להודיע, ודלא כדמשמע מדברי הש"ך), ועכ"פ לצי"ש חייב לכו"ע, ועי' בביאור הגר"א ובקצה"ח שם סק"א וסק"ג. ועיין הלכה למשה גזלה ואבדה פרק ז הלכה יג אות ט שיש אומרים דמ"מ יודיענו לו כך וכך גזלתיך בא וקחנה מאתי וזלת אם הודה לפניו קודם שהלך מאתו וצריך להודיעו בפירוש כל מה שגזל ממנו דאל"כ אינו יוצא בהודאתו אבל לרדוף אחריו פטור אפילו מידי שמים וכ"ש כשלא הודה אלא שבאו עדים

²¹ בש"ך סק"א כתב שאפילו לצי"ש אינו חייב לרדוף אחריו. ובנה"מ סימן עו סק"י כתב שלצי"ש צריך להשיב הגזילה לידו, ועי' בפתחה שם,

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

ואם הבעלים נשאר במקומו והגזולן הלך למקום אחר, י"א²² שחייב לחזור למקומו להשיב הגזילה. וי"א²³ שאינו חייב אלא יודיע לבעלים שהגזילה אצלו כנוכר.

כל מי שנתחייב ממון לחבירו וכפר ונשבע לשקר חייב להחזיר לו הקרן והוספת חומש וקרבן והוא אשם גזילות וכשכפר בתחלה ונשבע²⁴ חייב לדרוף אחר הבעלים אפילו באיי הים הרחוקים ולהחזיר להם²⁵, מפני שכבר נתיאשו מאחר שנשבע, ואינם באים עוד לתובעו.

²² בסימן שפו סק"ח כתב הש"ך שחייב השבת גזילה היא להשיבה למקום שנמלה, ולפי"ז צ"ל דמ"ש שאינו חייב לדרוף אחריו, היינו כשהגזילה במקום שגזל אלא שהגזול הלך אח"כ למקום אחר, אבל אם הגזולן הלך עם הגזילה למקום אחר והגזול נשאר במקומו אה"נ שחייב מדינא לטרוח ולהמציא הגזילה למקום שגזל, ולכן גם בהיה דורק מטבע לתוך הים (שו"ע סימן שפו סעיף א) צריך לטרוח ולהוציאה מן הים, ואף לדברי המהרש"ל שם שבמטבע אינו חייב לטרוח אלא הבעלים טורח והוא משלם ההוצאות, אפשר דהיינו דוקא כשהמטבע לפניו, אבל כשהוליכו למקום אחר מודה המהרש"ל שצריך לטרוח ולהשיבה למקומה, ושוב ראיתי שכן כתב בערוה"ש ובמנח"פ. פתחי הושן חלק ה פרק ד הערה יא

²³ בנה"מ סימן רלב סק"י כתב בהדיא שאפילו הוליכו הגזולן למקום אחר פטור מלהחזירו משום תקנת השבים, ומדבריו שם משמע שבהלואה חייב להחזיר על הוצאותיו מדינא דגרמי, וכן במזיק, ודוקא גזולן שנתכוין לגזול לעצמו פטור, ולדבריו צריך לומר דשאני התם גבי מטבע, אף על פי שהגביהה ודינו כגזול, מ"מ אינו כגזולן ממש שהרי נתכוין לזרוק לים ולא עשו בו תקנת השבים, ולכן סובר הש"ך שצריך לטרוח ולהוציאה.

²⁴ מדין תורה הכופר בגזילה ונשבע ואח"כ הודה חייב בקרן וחומש וגם בקרבן, וחייב קרבן פשוט שאינו נהג בזמה"ז, אמנם בדין חומש, כתב הסמ"ע סימן שסו ס"ק יא שלכן השמיטו הטור והמחבר דיני חומש מפני שאינו נהג בזמה"ז, ובמנ"ח מצוה קכט הביא גם מדברי הרא"ש שכתב בפשיטות שאין חומש נהג בזמה"ז, והמנ"ח תמה מנא ליה, ובשם יש"ש כתב הטעם דאשם קרי' רחמנא, ותמה המנ"ח דדוקא בגזול הגר קרי אשם (ובלא"ה לא שייך חומש גזול הגר בזמה"ז, שהרי ניתן לאנשי משמר), והסמ"ע סימן א סק"ז כלל תשלום חומש בדיני קנסות שאין דנים בזמה"ז, וע"כ מסיק המנ"ח שב"ד אין מחייבים, אבל הוא עצמו ודאי שצריך לשלם גם בזמה"ז (וכ"כ בקובץ הפוסקים סימן א בשם ישועות ישראל, ולפי"ז אם תפס אין מוציאין מידו, כמו בכל אלו שאין דנים בזמן הזה, אבל פשוט שאינו נפטר בהודאה כבקנסות, שעיקר חיוב חומש הוא בהודאה), ועיי"ש כמה פרטים בדין חומש, וכן בערוה"ש סימן שסז, ועיי' דברי חיים דיני גניבה סימן לו.

²⁵ דוקא נשבע, אבל בכפירה לחוד אינו חייב לטרוח, וכמ"ש בשו"ע שם הטעם שלאחר שנשבע כבר נתיאשו הבעלים, עיי' בש"ך שם סק"ו ובקצה"ח סק"ג.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

ולא יתן²⁶ לא לבנו של נגזל ולא לשלוחו, דאם יאנסוהו לא יצא ידי השבה אלא אם כן עשה הנגזל השליה בעדים. ואם מסרו לשליה הנגזל²⁷, או שהב"ד עשו שליה²⁸ ומסר לו או ליד ב"ד יצא.

גם כשכפר בתחלה ונשבע שחייב לדרוף אחר הבעלים כמו שהתבאר, אם החזיר²⁹ לו כל הגזילה, או שמחל לו עליה, חוץ מפחות שוה פרוטה³⁰, אינו צריך להוליך אחריו אלא יבא הנגזל ויטול השאר, ואף על פי שהגזילה עצמה קיימת אין חוששין שמא תתייקר ונמצא הנשאר שוה פרוטה³¹.

נתן לו³² החומש ולא נתן לו את הקרן, או שמחל לו על החומש ולא מחל לו על הקרן, או שמחל לו על זה ועל זה חוץ משוה פרוטה בקרן, חייב להוליכו אחריו, או יתן לבית דין שבעירו

ז. אין אונאה לפרוטות

²⁶ שו"ע ונו"כ שם ב

²⁷ וכתב הסמ"ע דה"ה כשלא נשבע אינו נפטר מאחריות, וצ"ע הש"ך לסימן קכא סעיף ב, ועי' נה"מ סימן קכא סק"ד

²⁸ משמע מדברי הסמ"ע שאע"פ שלא מינו הב"ד שליח להוליכו, אלא שיהיה ביד השליח עד שיבא הנגזל ויטלנו, אבל בש"ך סק"ח משמע שאינו יוצא אלא בשליח שמינו ב"ד להוליכו לנגזל, ועי' נה"מ בפתחה לסימן עו ושם סק"ה. ועיין הלכה למשה שם וז"ל ואם הביא את הגזילה והחומש לבי"ד שבעירו מביא אשם ומתכפר לו וכן נותן הוא לשליח ב"ד וי"א דאף ששומרו ביד הב"ד או שלוחם עד שיבא הנגזל סגי ויש אומרים דלא מיפטר אלא מאחריות הדרך בנותנו לשליח בית דין ואין צריך להמתין עד שיגיע ליד הנגזל ויש לו כפרה מיד אבל צריך לתת לו הוצאות הדרך עד שיוליכנו שם ואם מת השליח איבטל שליחותיה לגמרי וכשנותנה לבי"ד מטפלין בה ב"ד בעודן בידן אם הוא כסות צריך שמוח ונעור או קבורה בדבר שצריך קבורה וכיוצא וי"א דצריכין גם הב"ד להביא הגזילה לנגזל ולא ישמרוהו בידו עד שיבא הנגזל ויש חולקין י"א דכל זהו אם היתה ההוצאה מרובה על מה שיחזיר לבעלים קרן בזה דוקא תקנו שיתנהו לבי"ד או שלוחם

²⁹ שו"ע ונו"כ שם ד

³⁰ ר"ל אף שהוא פחות משוה פרוטה בתורת השבה הוא, כיון דמתחילה גזל יותר משוה פרוטה ולא החזיר כולו, אלא שאינו מחויב להוציא עליה הוצאה בהשבתה. ועוד, דגם פחות משוה פרוטה איסור גזל יש בו כמ"ש הטור והמחבר בריש סימן שנ"ט אלא שאין הב"ד נזקקין לפחות משוה פרוטה להוציאו מידו, וכן עיקר. סמ"ע שם ז

³¹ ואם נתיקר, כתב הטור [סעיף ג'] בשם ר"י דא"צ להחזירו כיון שפעם אחת לא היתה שוה פרוטה, ושהרמ"ה כתב שצריך להחזיר לו סמ"ע שם ח

³² רמב"ם הלכות גזלה ואבדה פרק ז הלכה יא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

המאנה³³ את חבירו במקח, אם היתה כל האונאה פחות מפרוטה³⁴, כגון שמכר חפץ שוה ג' פרוטות בב' ומחצה או בג' ומחצה, שיש אונאת שתות פחות משוה פרוטה, אינו צריך להחזיר³⁵, ויש אומרים³⁶ שאינו חייב להחזיר עד שיהא באונאה יותר מפרוטה.

ח. ושיבת הדיינין בפרוטה

אין הדיינים צריכין³⁷ לישב בדין על תביעה פחות משוה פרוטה³⁸ דסתם בני אדם מוחליין זה לזה על פחות משוה פרוטה ואין תביעתו תביעה³⁹, ואף כי זה התובע אינו רוצה למחול, בטלה דעתו אצל כל אדם ואין משגיחין בו ובצעקתו.

ט. המוצא אבידה שוה פרוטה חייב להכריז ואף על גב דזל

³³ שו"ע ונו"כ רכז ה

³⁴ בפת"ש סוף ס"ק כג מסתפק באם אינה לרבים או לשותפים ואין מגיע פרוטה לכל אחד, אם דומה לאבידה שאינו חייב להחזיר אלא כשיש ש"פ לכל אחד (, או דילמא שאני התם שפחות מש"פ אינו בכלל אבידה, אבל כשיש דין אונאה אפשר שחייב להחזיר, וכן מסתפק במשכנות הרועים, ובפעמוני זהב סובר דדמיא לאבידה, ואפשר עוד לחלק לדעת הפוסקים שאף בפרוטה או ביותר מפרוטה אין דין החזרת אונאה, הרי מוכח שאינו דומה לשאר דיני ממונות שלעולם שוה פרוטה ממון הוא, אלא שדין אונאה תלוי במקח, וכל שיש במקח דין החזרה א"צ שיהא לכל אחד שיעור החזרת אונאה.

³⁵ מדברי הרא"ש שבכ"ה מותר לכתחלה, ומסתבר שאף ביותר משתות בפחות מש"פ אין דין ביטול מקח. פתחי חושן חלק ה פרק יא הערה ו

³⁶ שו"ע שם, אבל הרמ"א סובר שבפרוטה בצמצום חייב להחזיר, וכתב הסמ"ע לדעת המחבר שאף ביטול מקח אין בזה, כגון שהמקח היה שוה ד' פרוטות, אף כשהאונאה יותר משתות אין המקח בטל, והטור הביא בשם הר"ף שעד מעה אין דין החזרת אונאה, ולא הובאה דיעה זו בשו"ע.

³⁷ שו"ע ונו"כ חו"מ ו א

³⁸ דלא איקרי ממון לענין גזל, סמ"ע שם א

³⁹ ובכלים נזקקים לפחות משוה פרוטה כדלקמן סימן פ"ח סעיף ג', כ"כ הר"ן פרק שבועות הדיינים [י"ט ע"ב מדפי הר"ף ד"ה טענו] ומביאו ב"י ריש סימן פ"ח, וכן משמע ברבינו ירוחם נ"ג ח"ב וברמב"ם פ"ג מטוען [ה"ה], ומביא המחבר לשונו סימן פ"ח סעיף ג' וה'. מיהו לחולקים שם הביאם שם בסמ"ע ס"ק ה' דבפחות מש"פ לא מחשב ממון אף בכלים, נראה דה"ה הכא, ע"ש. ש"ך א

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

מה שהתבאר שאבידה שאין⁴⁰ בה שוה פרוטה, אינו חייב בהשבתה⁴¹, צריך שתהא שוה פרוטה בשעת אבידה מן הבעלים⁴², וגם בשעת מציאה, היתה שוה פרוטה בשעת אבידה ובשעת מציאה, אף על פי שהזולה אח"כ ובשעת השבה אין בה שוה פרוטה, חייב בהשבה שמכיון שחל חיוב השבה תו לא פקע.

י. מעשר בפרוטה ... חומש מעשר בפרוטה

⁴⁰ שו"ע ונו"כ רסב א

⁴¹ במחנה אפרים הלכות גזילה סימן א נראה שסובר שבאבידה שאין בה שוה פרוטה, אף על פי שאינו חייב בהשבה, מ"מ כל זמן שלא נודע לבעלים ונתייאש, או דהוי מחילה ממילא כדין גזל פחות משוה פרוטה, אין המוצא זוכה בה, והרי היא עדיין כמונחת אמנם בשער משפט סימן ו סק"א פשיטא ליה שבאבידה פחות מש"פ זכה המוצא לגמרי והוי כשלו, עיין שם, וכן משמע בשו"ע הרב סעיף לו שכתב שאפילו יודע של מי היא רשאי ליטלה לעצמו, שלא אסרה תורה אלא גזל פחות משוה פרוטה שעושה איסור בלקיחתו, אבל באבידה שרשאי להגביהה, שוב אינו צריך להחזירה, עיין שם. ובאבן האזל פרק יא מה' גזו"א כתב בדעת הרמב"ם שאבידה פחות מש"פ דמיא לאבידה מדעת לשיטתו, שאין המוצא זוכה בה, אלא שאינו חייב בהשבה.

⁴² היינו שאם היתה ש"פ בשעת אבידה והזולה, שבשעת מציאה אינה שוה, או שבשעת אבידה לא היתה ש"פ והוקרה, ובשעת מציאה שוה פרוטה, אינו חייב בהשבה, וכן אם היתה שוה בשעת אבידה וגם בשעת מציאה, אלא שבינתיים הוזלה וחזרה והוקרה, חייב ומשמע בתוספתא פ"ב ה"ז שאם צריך להוציא הוצאות בהשבתה עד שלא ישאר לבעלים ש"פ, דינה כדין אבידה שאין בה ש"פ, וכ"כ בשער אשר סימן רסה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

כבר התבאר לעיל דף נג: שמע"ש שאין⁴³ בחומשו שוה פרוטה כלומר שאין בו ד' פרוטות וא"כ אין בחומשו ש"פ וכ"ש אם אין בו ש"פ, אינו מוסיף⁴⁴ עליו חומש⁴⁵.

וכ"ז מה"ת אבל מדרבנן גם מע"ש שאין בו ש"פ אפי' אם הוא רק מדרבנן צריך חומש מיהו אם פודה מע"ש שאין בחומשו ש"פ על פרוטות פודהו בלא חומש וא"א לצרף מע"ש דאורייתא חצי פרוטה עם מע"ש דרבנן חצי פרוטה ולחללן ביחד על פרוטה משום דאורייתא ודרבנן אין מצטרפין⁴⁶.

דף נה:

יא. לרבות פחות משוה פרוטה להישבון לקדש

המועל בפחות⁴⁷ משוה פרוטה בין בזדון בין בשגגה משלם את הקרן ואינו חייב חומש ולא קרבן, ואינו לוקה על פחות משוה פרוטה אם היה מזיד.

⁴³ רמב"ם שם פרק ה הלכה ד

⁴⁴ ויש בזה ג' שיטות דדעת רש"י ותוס' דקדושתו מדאורייתא ולא ממעמינן ל"י רק שא"א לחללו על פרוטה שאין תופסת פרוטה ואין עצה לחללו רק על מעות הראשונות כדבסמוך ה"ה אבל דעת רוב הראשונים דמע"ש שאין בחומשו ש"פ אין קדושתו אלא מדרבנן וגם בזה נחלקו הראשונים דדעת הריטב"א דמה"ת אין חייב במצות אכילתו ובפדיונו אלא רשאי להניחן לירקב ואין חייב בהן במצות ביעור אבל אסור לאכלו הו"ל לחומה מה"ת אבל דעת הראב"ד והרא"ש (והמאירי) דמה"ת מותר לאכלו הו"ל לירושלים וכן נראה דעת רבנו לעיל פ"ב ה"ט ומיהו שאר דיני מע"ש נוהג בו מה"ת שאל"כ איך פטר את הטבל, ולא מקרי פחות מש"פ אלא כשהפריש מתחלה פחות מש"פ כגון שלא הי' לו טבל יותר ממין זה [אף על פי שיש לו ממין אחר] אבל הפריש פרוטה ונשתייר פחות מש"פ אסור לאכלו מה"ת הו"ל לירושלים ולא עוד אלא כל שיש לו טבל עכשיו והפריש עכשיו פחות מש"פ ועתיד להפריש עוד חייב בהעלאתו ובפדיונו וחייב על אכילתו הו"ל לחומה, ומ"מ גם באלו אין מוסיף חומש מה"ת לפ"ד רבנו כדבסמוך, וכ"ז מדאורייתא אבל מדרבנן גם מעט פחות מש"פ הרי הוא כמע"ש דאורייתא לכל דבר, ומיהו אין לפחות מש"פ פדיון דלקולא לא אמרו רבנן והא דצריך בפדיון פרוטה הוא מה"ת והלכך אם יש לו מע"ש הרבה שהוא קדוש מה"ת ורוצה לחלל פחות מש"פ על המטבע א"א לו לעשות כן שאין פחות מש"פ מתקדש במטבע, ואם יש כבר במטבע מע"ש מוסיף עליו אפי' פחות מש"פ והלכך גם מע"ש שאין בו ש"פ מתחלתו אף על פי שהוא מדבריהם אין מחללין אותו על פחות מש"פ כמו שיתבאר בסמוך ה"ה. מטבע של מע"ש שירד שויין לפחות מש"פ א"א לחללן אלא בצירוף כמה ביחד עד שיהי' בהם ש"פ. דרך אמונה שם יט

⁴⁵ ואפי' הוא מע"ש דאורייתא כגון שבא ממעשר מרובה

⁴⁶ דרך אמונה שם ב

⁴⁷ רמב"ם הלכות מעילה פרק ז הלכה ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

יב. אם הוזקקו בית דין לשוה פרוטה גומריין אפילו לפחות משוה פרוטה תחילת הדין בעינן פרוטה גמר הדין לא בעינן פרוטה

למרות שהתבאר⁴⁸ שאין הדיינים יושבים לדון בדין פחות משוה פרוטה⁴⁹,
אם הוזקקו לשוה פרוטה, גומרים דינם אפילו לפחות משוה פרוטה. אפילו
כשהנתבע אחר גמר דינו, תובע להתובע טענה שהיא פחותה משוה
פרוטה⁵⁰. ויש חולקי⁵¹

ואם תובע בשוה פרוטה וחזר התובע ותבעו בפחות משוה פרוטה, י"א⁵²
שג"כ ב"ד נזקקין כיון שכבר ישבו ב"ד⁵³. ויש חולקים⁵⁴.

ואם תבעו בפרוטה והחזיר לו חצי פרוטה, ב"ד נזקקין להוציא ממנו חצי
פרוטה הנשאר חייב⁵⁵.

יג. חמשה חומשין הן אלו הן האוכל תרומה

⁴⁸ שו"ע ונו"כ חו"מ ו א

⁴⁹ ומכל מקום אם נזדקקו, נראה דיש להן דין ב"ד לענין הודאה, והוזק כפרן. נתיב"מ שם

⁵⁰ והטעם דחד דין מיקרי, דהא אם יזכה הנתבע בתביעתו יזכה אותו להתובע במה שתבעו ממנו, סמ"ע שם ב

⁵¹ דעת הרא"ש דלא כרב קטינא שכי' דמש"ש לאפוקי דר"ק אף לפי המסקנא ע"ש וכ"כ הטור ואזיל לשיטתו

שכי' שם אצל פלוגתא דר"כ ולוי באונאה בפרוטות דהלכה כלוי דמתני' ל"פ על לוי והא דלא השיב לה משום

דאיכא בכלל גזל וכמו דמשני אישיבת הדיינים ולכן לא פריך ממתני' אלוי כן הסכימו הש"ך והסמ"ע ועיין

אורים ג

⁵² דעת הכס"מ (פ"כ מסנהדרין הי"א)

⁵³ ובספר אסיפת זקנים לב"מ הביא בשם הריטב"א פירוש דמתחלה ישבו דחשבו דתביעה [שוה] פרוטה,

ונמצא אחר כך דתביעה הוא רק בפחות מפרוטה, מ"מ הואיל וכבר ישבו נזקקין.

⁵⁴ הב"ח כאן

⁵⁵ אורים שם ב מהרא"ש

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

זר⁵⁶ שאכל⁵⁷ תרומה, תרומת מעשר, וחלה וביכורים, בשגגה משלם⁵⁸ קרן וחומש, אף על פי שיודע שהיא תרומה ושהוא מוזהר עליה אבל לא ידע אם חייב עליה מיתה אם לאו הרי זו שגגה ומשלם קרן וחומש.

ואפי' אבל תרומת ירק שהוא מדרבנן חייב קרן וחומש, ואפי' תרומה בזה"ז⁵⁹ שהוא מדרבנן חייב קרן וחומש, ואפי' תרומה שהופרשה במחשבה⁶⁰. ומשלם הקרן להבעלים שהתרומה שלו והחומש יכול לשלם לכל כהן שירצה, ואם התרומה לא היתה שייכת לכהן משלם לכהן שירצה.

אבל במזיד אין משלם אלא קרן⁶¹, ואם אכל באונס אין חייב בחומש⁶².

ד. ותרומת מעשר ותרומת מעשר של דמאי והחלה והבכורים

מוסיף חומש

התרומה⁶³ ותרומת מעשר בין של דמאי⁶⁴, בין של ודאי והחלה והבכורים מאחר שנכנסו לחומות ירושלים⁶⁵, כולן מצטרפין לכזית לחייב עליהן מיתה וחומש שכולן נקראו תרומה.

טז. והפודה נטע רבעי ומעשר שני שלו מוסיף חומש

⁵⁶ רמב"ם ודרך אמונה הלכות תרומות פרק י הלכה א
⁵⁷ דוקא זר גמור אבל בת כהן שנשאת לישראל ואכלה תרומה אין משלמת אלא קרן כדלקמן הי"ב וכ"ש כהן שאכל תרומת חברו אין משלם אלא קרן כדין גולן

⁵⁸ אשה זרה שאכלה תרומה בשוגג י"א שבעלה חייב לשלם עבורה הקרן והחומש ויש חולקין
⁵⁹ כן מוכח במתני' תרומות פ"ז מ"ה ובה"ז מיירי דהא בירו' פליגי בה ר"י ור"ל ומעם ר"י משום דהוא בזה"ז כמ"ש ביבמות פ"ב א

⁶⁰ ע"י במעשה רוקח כאן שנסתפק אם במזיד חייב מיתה ע"ז ולא הבנתי מה הספק כיון דהוא תרומה מה"ת אך לענין מלקות אולי אין שייך בזה התראת ודאי כי הוא לבדו לא נאמן שהפריש במחשבה להלקות להאוכל וצ"ע. ציון ההלכה שם י

⁶¹ שם הלכה ה
⁶² דלא גרע מטעה בדבר מצוה דפטרי' דחשיב אונס מיהו אם הוא תרומה שזכה בה כהן חייב לשלם הקרן כדין המציל עצמו בממון חברו. ציון ההלכה שם יח

⁶³ שם הלכה ד
⁶⁴ אבל תרומה גדולה ליכא בדמאי כמש"כ רבנו ברפ"ט ממעשר ומ"מ כיון שהתשלומין אינן תרומה אלא מדרבנן לא יפטרו מחלה דמדאורייתא חולין נינהו ולא אמרו חכמים שצריך לשלם אלא לחומרא ולא לקולא
⁶⁵ רמב"ם הלכות ביכורים פרק ג הלכה א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

כבר התבאר לעיל דף נד. שהפודה מעשר שני⁶⁶ לעצמו⁶⁷ בין שהוא שלו בין שנפל לו בירושה בין שניתן לו בטבלו מתנה כמו שביארנו, הרי זה מוסיף עליו חומש, אם היה שוה ד' נותן חמשה, שהוא חומש מלבר שהוא רביע של קרן, וכן הדין בכל מקום שחייבה התורה חומש, שנאמר (ויקרא כז פסוק לא) וְאִם גָּאֵל יִגְאֹל אִישׁ מִמַּעֲשָׂרוֹ חֲמִשִּׁיתוֹ יִסֵּף עָלָיו⁶⁸.

וכן בנטע רבעי הם הפירות שחנטו בשנה הרביעית לנטיעת האילן, והרי הוא קודש, ודינו להאכל בירושלים לבעליו כמעשר שני. והרוצה⁶⁹ לפדות נטע רבעי פודהו כמעשר שני, ואם פדהו לעצמו מוסיף חומש, אבל אם פדהו לחברו אין מוסיף חומש כדין מע"ש.

טז. הפודה את הקדשו מוסיף חומש

כל הפודה⁷⁰ קדשיו מוסיף חומש, ואחד המקדיש עצמו או אשתו או הורש מוסיפים חומש כמו שבארנו, ואף החומש לא יהיה אלא מן המטלטלין, והחומש שמוסיף הרי הוא כהקדש עצמו ודין אחד להם.

יז. הנהנה שוה פרוטה מן ההקדש מוסיף חומש

אסור⁷¹ להדיוט ליהנות מקדשי השם, בין מדברים הקרבין על גבי המזבח, בין מקדשי בדק הבית, וכל הנהנה בשוה פרוטה מקדשי השם מעל.

וכל המועל⁷² בזדון לוקה ומשלם⁷³ מה שפגם מן הקדש בראשו, ואזהרה של מעילה מזה שנאמר (דברים יב פסוק יז) לא תוכל לאכל בשעריך מעשר

⁶⁶ רמב"ם הלכות מעשר שני ונטע רבעי פרק ה הלכה א

⁶⁷ אבל הפודה לאחר אינו מוסיף

⁶⁸ ודרשי' שיהא הוא וחומשו חמשה.

⁶⁹ רמב"ם הלכות מעשר שני ונטע רבעי פרק ט הלכה ב

⁷⁰ רמב"ם הלכות ערכין וחרמין פרק ז הלכה ב

⁷¹ רמב"ם הלכות מעילה פרק א הלכה א

⁷² רמב"ם שם הלכה ג

⁷³ ועיין ערוך השולחן העתיד מעילה סי' קסו סעי' י יא שהקשה האריך לוקה ומשלם הא קיי"ל דאין לוקין ומשלמין והביא שבגליון הרמב"ם רצה לדחוק דהרמב"ם לצדדין קתני לוקה כמויד ומשלם בשוגג וכתב עליו "ואין ממש בזה דלבד דחיקת לשונו הרי על שוגג כתב לקמן ע"ש ולפלא שמפרשי הרמב"ם לא עמדו בזה אבל

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

הַנֶּנֶךְ וְגו' נִדְרֵיךָ וְגו' וְנִדְבְּתֵיךָ וְתְרוּמַת יָדְךָ, מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמַדּוּ שְׁזוּ אֶזְהָרָה לְאוֹכֵל מִבֶּשֶׂר עוֹלָה הוֹאִיל וְכוּלּוּ לֶשֶׁם וְהוּא הַדִּין לְשֹׂאֵר כָּל קֹדֶשׁ⁷⁴ שֶׁהוּא לְהֶשֶׁם לְבַדּוֹ, בֵּין מִקְדָּשֵׁי הַמִּזְבֵּחַ בֵּין מִקְדָּשֵׁי בֵּדֵק הַבַּיִת אִם נִהְנֶה בְּהֵן שׁוֹה פְרוּטָה לֹקָה. וי"א שְׁאִינוּ לֹקָה מִשּׁוּם לֹא זֶה

מֵעַל בְּשִׁנְגָה מִשְׁלֵם מָה שֶׁנִּהְנֶה וְתוֹסֶפֶת חוֹמֶשׁ, וּמִבִּיא אֵיל בְּשָׁנֵי סְלָעִים וּמִקְרִיבֵנו אִשָּׁם וּמִתְכַפֵּר לוֹ וְזֶהוּ הַנִּקְרָא אִשָּׁם מֵעִילוֹת, שְׁנֹאמַר וְחִטָּאָה בְּשִׁנְגָה מִקְדָּשֵׁי ה' וְהִבִּיא אֶת אִשְׁמוֹ וְגו' וְאֵת אֲשֶׁר חִטָּא מִן הַקּוֹדֶשׁ יִשְׁלֵם וְאֵת חֲמִישִׁיתוֹ וְגו', וְשִׁילוּם הַקֶּרֶן בְּתוֹסֶפֶת חוֹמֶשׁ עִם הַבֵּאת הַקֶּרֶן מִצוֹת עֲשֵׂה.

באמת דברי הרמב"ם ברורים וכו' דבשעה שנטל מההקדש קנאה ומתחייב בתשלומים או להחזיר מה שנטל ומלקות לא מתחייב עד שיהנה בשוה פרוטה" וכיון שאין החיוב באותו הזמן אין המלקות פוטר מן התשלומי וכדמוכח בכתובות ל ע"ב

⁷⁴ ובמשנה למלך הקשה איך ילפינן לשאר קודש הא נדריך קאי רק על עולה ושאר קדשים כשלמים ותורה הוא בכלל נדבותיך כדמוכח ברמב"ם מעשה הקרבנות פי"א ה"א וה"ד הנ"ל ועוד הקשה כיון דבקרא כתיב לא תוכל לאכול מנ"ל לאסור אף הנאה ואע"ג שכל אכילה שבתורה כולל גם הנאה מלבד במקומות המפורשים בדקיי"ל בפסחים כא ע"ב דאמר רבי אבהו כל מקום שנאמר לא יאכל לא תאכל לא תאכלו – אחר איסור אכילה ואחר איסור הנאה במשמע עד שיפרט לך הכתוב וכו' מ"מ אינו לוקה על הנאה כמבואר ברמב"ם פ"ה ממאכלות אסורות הט"ו מ"ז וא"כ אמאי לוקה הכא ועוד הקשה אמאי לוקה בשוה פרוטה הא כיון דבקרא כתיב אכילה שיעור אכילה הוא בכזית ומנ"ל שיעורא דשוה פרוטה וכתב לתרין דכיון שלבשר העולה איכא לאו דכליל תהיה ולבשר שאר הקדשים איכא לאו אחר וכמבואר לעיל א"כ איתר לן קרא דנדרין ובאה הקבלה על זה שהפסוק הזה בא לאזהרה של מעילה שהרי לדין מעילה לא מציינו אזהרה מלבד אזהרה זו וכיון שבדין מעילה ראינו רשאינו תלוי בכזית אלא רק בשוה פרוטה א"כ אזהרתה שילפינן מריבוי דנדרין אינו אלא בשוה פרוטה ולהכי חייב על הנאה כיון שהוא ריבוי לאזהרת מעילה ואינו פשטיה דקרא דביה כתיב אכילה וסיים "הכלל, דלאו דכליל וכו' (נ"ל שקאי על כל שהוא כליל לאישים וכולל גם עולה) הוא על כזית ואפילו אין בו שוה פרוטה, ואפילו אימורי קדשים קלים, דמעילה אינו בפחות משוה פרוטה וכן אימורי קדשים קלים לפני זריקה, מ"מ בכזית עוברים בלאו זה דכל שבכליל וכו'. ואם אכל פחות מכזית עולה ויש בו שוה פרוטה אינו עובר משום לאו דכליל רק לאו דמעילה דהוא שוה פרוטה, ובקדשים קלים אין עוברים כלל. ואם יש כזית עולה ושוה פרוטה עוברים על שני הלאוים, לאו דכליל ולא דמעילה ע"ש, הכלל, לאו זה הוא רק לאו דמעילה והוא בשוה פרוטה דוקא, ובכזית ואינו שוה פרוטה אין עובר בלאו הזה. ובשוה פרוטה ואין בה כזית עובר בלאו הזה, ולא דכליל הוא בכזית דוקא, וע"ש שהקשה על הר"מ, דלמה כתב לאו זה דלא תוכל וכו' בהלכות מעשה הקרבנות, דאינו רק מעילה, ובהלכות מעילה שם ביתו" ע"ש. ובערוך השולחן העתיד שם סעי' יג כתב לתרין קושיות המשנה למלך דדין מעילה כתיב גבי שונג (עיינן מצת עשה קיה) וודאי בזדון יש איסור יותר גדול ואמרינן במעילה טו ע"א אמר ר' ינאי מחוורתא אין חייבים משום מעילה אלא על קדשי בדיק הבית ועולה בלבד מ"ט דאמר קרא נפש כי תמעול מעל מקדשי ה' קדשים הציוהדים לה' ומסיק שם דה"ק דשאר קדשי מזבח לבד מעולה לא שמעינן ממקרא זה אלא מקרא דאי כי יאכל קודש בשננה ע"ש ולפ"ז בקרא זה דמעילה מפורש עולה וא"כ כשאוכל עולה יש אזהרה וא"כ הוי כאילו כתיבא האזהרה בפרשה דמעילה על עולה ובפרשה דמעילה הא כלולה גם בדיק הבית ושאר קדשים שכל מה שחייבים על השונג קרן וחומש ואשם חייבים על המזיד מלקות

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

יח. והגזול את חברו שוה פרוטה ונשבע לו מוסיף חומש

בר התבאר במסכת ב"ק דף קג: שנאמר בפרשת קדושים (ויקרא יט פסוק יא) וְלֹא תִכְחֹשׁוּ וְגו' אִישׁ בְּעֵמִיתוֹ נִצְטוּיֵנוּ בזה⁷⁵ שכל מי שיש ממון חברו בידו, בין פקדון בין מלוה, או שגזלו או עשקו, או מצא לו אבדה ולא החזירה, וכיוצא בזה, ותבע ממנו ממון שיש לו בידו וכפר בו, הרי זה עובר בלא תעשה⁷⁶ זו אזהרה לכפירת ממון ואין לוקין על לאו זה לפי שנתן לתשלומין. וגם מכיון שאין בו מעשה.

ואפילו אם כחש מחמת הבושה ודעתו להחזירו אח"כ, עובר משום לאו זה⁷⁷.

וכשכחש בפקדון⁷⁸, או בממון חברו נעשה עליו גזלן, וחייב לשלם אף אם יפסד הממון על ידי אונס, והוא שיזיד בפקדון או בממון שנתחייב בו, וידע בו בשעת ההכחשה, אבל אם שגג ושכח שיש לו אצלו ממון, וכפרו, ואחר כך ידע, הרי זה אנוס, וכן אם לא ידע שאסור לכהש⁷⁹ על כפירת ממון הרי זה אנוס, ופטור⁸⁰.

ואם נשבע לו⁸¹ על שקר על ממון שכפר בו הרי זה עובר בלאו אחר ועל זה נאמר (שם) וְלֹא תִשְׁקְרוּ אִישׁ בְּעֵמִיתוֹ זו אזהרה לנשבע על כפירת ממון, ושבועה זו היא הנקראת שבועת הפקדון⁸².

⁷⁵ רמב"ם סה"מ ל"ת רמח שבועות פ"א ה"ח וכסף משנה שם שו"ת רדב"ז ח"ה סי' קסב ד"ה הפרק הא' ונראה שמכחש לעכו"ם אינו עובר בלאו זה שהרי נאמר בעמיתו וכמש"כ בחידושי הריטב"א חולין צד ע"א "וכי כתיב בסיפא דקרא אִישׁ בעמיתו דממעט גוי, ההיא אדלא תכחשו ולא תשקרו קאי, ובמקום שאין חילול השם בדבר" וכן הוא ביראים סי' קכד [דפוס ישן – רנה] ד"ה נ"ל לפרש וא"כ אם מכחש בגוי מחמת שרוצה להשתמט ממנו עד שיהיה לו מעות ואין חילול השם כגון שהגוי מסופק בדבר וסומך על דברי הישראל יהיה מותר ואין עובר משום לאו זה.

⁷⁷ מהר"ם שיק על המצוות מצוה רכו חי' הנר"י פערלא לספר המצוות לרס"ג סוף ל"ת מה שיטה מקובצת ב"ק קה ע"ב ד"ה ותנא תונא וד"ה וזה לשון הראב"ד

⁷⁹ דהיינו שהיה סבור שמותר לכחש מחמת הבושה והעיקר שיחזיר אח"כ וכעין מה דאיתא בב"מ ה ע"ב שזה ודאי אין הכוונה באחד שאין מתכוין להחזיר כלל שהרי בזה גזלן גמור הוא ואין שייך לומר שלא ידע

⁸⁰ רמב"ם שם ה"י

⁸¹ רמב"ם הלכות גולה ואבדה פרק ז הלכה א ב, והלכות שבועות פרק א הלכה ח מ,

⁸² אע"פ שהיא כוללת מלוה ועושק וגזל ואבדה כדמפרש בקרא נקראת שבועת הפקדון לפי שהיא מצויה וכוללת יותר ופתח בה קרא. רדב"ז שבועות שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

וכל מי שנתחייב ממונ לחבירו הישראלי וכפר בו ונשבע על שקר הרי זה חייב להחזיר לו הקרן שכפר בו שהרי גזלו הוא כמו שהתבאר, עם תוספת חומש, וחייב בקרבן אשם ודאי בין שהיה מזיד בין שהיה שוגג, שנאמר (שם פסוק כג) וְהָיָה כִּי יִחַטֵּא וְאָשָׁם וְלֹא נֹאמַר בּוֹ וְנִעְלַם מִמֶּנּוּ לְחַיִּיב מִזִּיד כְּשׁוֹגֵג. והוא הנקרא אשם גזלות. אחד הגזול או העושק או הגונב או שהלוהו או שהפקיד אצלו או מצא אבדה וכחש בה או שהיתה ביניהן שותפות ונשאר לו אצלו ממונ או שעשה לו מלאכה ולא נתן לו שכרו, כללו של דבר כל שאילו הודה חייב לשלם בדין, וכפר ונשבע, משלם קרן וחומש שני (שם ה פסוק כא כב) וְכִחֵשׁ בְּעַמִּיתוֹ בְּפִקְדוֹן או בְּתְשׁוּמַת יָד או בְּגִזַּל או עֲשָׂק אֶת עַמִּיתוֹ. או מִצָּא אֲבֵדָה וְכִחֵשׁ בָּהּ וְנִשְׁבַּע עַל שְׁקֶר וְגו'.

**יט. המביא גט ממדינת הים נתנו לה ולא אמר לה בפני נכתב
ובפני נחתם... יטלנו ממנה ויחזור ויתננו לה בפני שנים
ויאמר לה בפני נכתב ובפני נחתם**

כבר התבאר במסכת גיטין דף ה: ודרף פו: שהמביא גט ממדינת הים שצריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם, אם⁸³ איהר השליח מלומר בפני נכתב ובפני נחתם יותר מתוך כדי דיבור או שלא אמרו כלל בפני האשה, או שנתנו לה בינו לבינה, ואפילו אמרו אלא שלא אמרו בפני עדים, הוה כאילו לא אמרו ולא תינשא. אולם אפילו נשאת בו יש לו תקנה שיכול לחזור וליטלו הימנה וחזור ונותנו לה בפני שנים⁸⁴, ואומר בפניהם בפני נכתב ובפני נחתם, ואם לא נטלו ממנה או שאין השליח כאן יש אומרים שתעא, ויש אומרים שהרי זה פסול עד שיתקיים בחותמיו, ואם נשאת לא תעא.

⁸³ שו"ע ונו"כ אבהע"ז קמב ז

⁸⁴ עב"ש ס"ק י' דאפי' הרי"ף דס"ל דכשיש עדי חתימה סגי בדיעבד כשמסר לה בינו לבינה, מ"מ בשליח צריך ליטול ממנה ולחזור וליתן בעדי מסירה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

ב. מחללין אותו כסף על כסף נחושת על נחושת כסף על נחושת ונחושת על הפירות... יעלו פירות ויאכלו בירושלים

מעשר שני⁸⁵ של דמאי כיון שאינו אלא מדרבנן הקילו בו שמחללים אותו לכתחלה⁸⁶ כסף על כסף⁸⁷, וכסף על נחשת ונחשת על נחשת וכסף על הפירות, וכ"ש נחשת על הכסף שמותר גם בודאי לכתחלה. ואפי' חוץ לירושלים ואפי' חילל כבר⁸⁸ הכסף על נחשת יכול לחזור ולחלל הנחשת על הפירות, ויעלו אותן הפירות ויאכלו בירושלים וא"א לפדותן⁸⁹, ואפי' אם הפירות ירקבו עד שיעלו לירושלים א"א לפדותן⁹⁰, ואפי' לקחן תחלה ע"מ לחזור ולפדותן אסור. וי"א⁹¹ שגם בדמאי אין לחלל כסף על כסף אלא מדוחק, אבל כסף על נחשת מותר אפי' שלא מדוחק.

בא. סלע של מעשר שני ושל חולין שנתערבו מביא בסלע מעות ואומר כל מקום שישנה סלע של מעשר שני מחוללת על מעות הללו ובורר את היפה שבהן ומחללו עליה

⁸⁵ רמב"ם הלכות מעשר שני ונטע רבעי פרק ד הלכה ה
⁸⁶ שכל דבר שבדמאי בדיעבד מחולל מותר בדמאי גם לכתחלה ואפי' שלא בשעת הדחק וא"צ להוסיף חומש כשפודה הדמאי
⁸⁷ ומ"מ אם שני המטבעות שוין י"א שא"א לחלל אפי' בדמאי שאין דרך חילול בכך. דרך אמונה שם נד
⁸⁸ תוס' רעק"א בשם לח"מ
⁸⁹ כ"נ דעת רבנו כמשי"כ הכ"מ ור"י קורקוס וכדעת הר"ש והרא"ש והר"י בן מ"צ בפ"ק דדמאי מ"ב והתוס' ותוס' הרא"ש ורבנו פרץ והריטב"א והמאירי ושטמ"ק בשם תוס' שנין והראב"ד בב"מ ג"ה ב' וכן בתו' סוכה מ"א א' ד"ה שמא וכן הסכים הגר"א בשנו"א ולא כדעת רש"י שם שמותר גם לפדותו ועי' בריטב"א החדשות שם שיישב גם דעת רש"י ולא הכריע.
⁹⁰ דלקוח בכסף מע"ש אינו נפדה אפי' בדמאי דכל דבר האסור מדאורייתא בודאי לא התירו בדמאי כדמשמע בירו' פ"ק דמע"ש.
⁹¹ רא"ש פ"ק דדמאי מ"ב ועי' תוס' ב"מ כאן ד"ה כסף שחולקים ע"ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בבא מציעא

סלע של מעשר⁹² שני ושל חולין שנתערבו, מביא בשוה סלע מעות, ואפילו⁹³ מעות נחשת וי"א⁹⁴ דדוקא נחשת מביא אבל כסף על כסף אפי' אינו אותו מטבע אסור לחלל⁹⁵ אפי' מדוחק. ואומר סלע של מעשר שני בכל מקום שהיא מחוללת על המעות האלו, ואחר כך בורר את היפה שבשתיהן, שמכיון שחילל כסף על נחשת אסור שישאר בן שבזיון מעשר הוא, ועוד שהפרוטות מחלידות, אלא צריך לחזור ולחללו על הכסף⁹⁶ ומחלל המעות של נחושת עליה, ותחזור הסלע היפה למעשר⁹⁷. ואם הוא שלו צריך להוסיף חומש.

ומ"מ אינו יכול לחלל סלע זה על זה בלי להביא מעות אחרות דכיון דהמטבע שוה אין דרך חילול בכך אבל על מטבע אחרת יכול לחלל.

⁹² רמב"ם שם פרק ו הלכה ב

⁹³ משמע דכ"ש מעות של כסף דמחלל.

⁹⁴ כ"ד הר"ש והראב"ד וכמש"כ בחזו"א דמאי סי' נ' סק"ד

⁹⁵ מיהו אם אין לו מעות של נחשת הוי כדיעבד ומחלל כסף על כסף.

⁹⁶ והא דבורר את היפה שבהן היינו משום דחיישי' שמא הי' היפה שבהן המעשר ואף על פי שכבר נתחלל

כיון שאסור להשאיר בן רק צריך לחזור ולחללו כנ"ל צריך לברור את היפה

⁹⁷ כדי שהמעשר לא יפסיד אף שבשיווי המעות הן שוין מ"מ ראוי ליתן הסלע היפה למע"ש

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

